

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse pise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtak pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K. za naročnike v inozemstvu 140 — K letno.
Posamezna številka po K 2—.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 50 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin.
dvakrat . . . 1, 50
za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 60 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upraviništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./7

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama nije so proste poštne.

Diferencijacija našega dela in organizacije.

Korak, ki ga je napravilo učiteljstvo meščanskih šol ne moremo imenovati napaden, imenujemo ga pa vsekakor prenapljen. Smo odločni zagovorniki diferenciacije dela, ker je to znak napredka in izpopolnjevanja, ne moremo pa odobravati tako radikalne diferenciacije organizacije, kakor so jo napravili učitelji meščanskih šol. Odločno je bil to bolj demonstrativen čin proti sklepu pokrajinske skupščine UJU v Rogaški Slatini, kakor dejanje treznega prevdarka in razumevanja duševnih nalog meščanskošolske skupine učiteljstva v socialni poziciji med drugimi skupinami organiziranega učiteljstva.

Stojimo na demokratičnem stališču, da ni ponižanje za duševno nadkvalificiranega se družiti z maso v svrhu dviganja splošnega duševnega nivoa, temveč je to njega dolžnost in znak višje duševne in socialne zrelosti in kvalifikacije; nasprotno je pa absentiranje iz organizacijskega sestava diskvalifikujoč pojav.

Nismo nasprotniki diferenciacije organizacije po strokovnih skupinah posameznih kategorij, temveč s tako diferenciacijo sigurno računamo ter želimo celotne reorganizacije vsega organizacijskega sestava v tem smislu, a prej mora biti celota dovolj močna in urejena po prvem načrtu, da bo tako reorganizacijo lahko prenesla brez škode in oslavljenja za posamezne dele in tudi za celoto — in v tem smislu se nam zdi korak meščanskega učiteljstva prenapljen. Zapustili so celoto še predno je bila urejena in pripravljena za diferenciacijo!

Zato pričakujemo še vedno od bodočega Saveza učiteljstva meščanskih šol, da ne bo zapustil celote in se bo kot duševni voditelj še vseeno uvrstil v sestav organizacijske celote učiteljskega stanu, iz katerega je izšel.

Državna skupščina UJU je postavljena v tem oziru deloma že pred izvršeno dejanje separiranja učiteljstva meščanskih šol. Naloga državne skupščine je uravnati to vprašanje potom pravil.

In iz tega ozira se nam zdi tudi tik pred državno skupščino UJU izvršen korak učiteljstva meščanskih šol posebno prenapljen, ker je gotovo da pokrajinska skupščina UJU na podlagi sedanjih pravil ni mogla drugače ravnati, kakor je ravnala.

Vzemimo, da je bilo veliko jedra za ta korak meščanskega učiteljstva tudi posebna članarina, za svoje društvo, ki bi jo moralo z ozirom na sklep pokrajinske skupščine plačevati posebej. Posebno mlajše učiteljstvo je v tem oziru precej materialističnih naziranj in mu je vsak izdelek za organizacijo odveč. Idealnejše so v tem oziru učiteljice, ki uvidevajo kulturno nalogo Društva slovenskih učiteljic poleg širše stanovske organizacije. Dvojni članarini je imela odpomoči državna skupščina UJU.

Prostost in neobveznost stanovskih glasil bo prinesla v vrste meščanskošolskega učiteljstva mnogo indiferentnosti, ker moramo reči, da je ravno obveznost glasil prinesla v zadnjem desetletju novo življenje in zelo mnogo zavednosti v učiteljske vrste in moč organizaciji. Neobveznost je pa tudi močna opora materializmu in indiferentnosti! Velika požrtvovalnost za meščanskošolsko učiteljstvo bi bila pri številu 500—700 v državi vzdr-

ževati svoj mesečnik, še večja pa svoj tednik in usodna za list, če se uvede ne obligatna naročitev glasila; odločno pa bi bilo v kvar in škodo naše edinstvene šolske in pedagoške kulture, če se separiramo — namesto združimo s svojimi duševnimi proizvodi, če si z diferenciranjem v še več glasil po manjših skupinah še bolj zožujemo splošno duševno obzorje in ga omejimo le na en del celote. Posebno prenapljen je, če oni, ki bi morali biti duševni voditelji v znanstveni smeri celemu stanu, odrečejo svojo duševno oporo „nižje stoječim“ in se hočejo v duševnem oziru odtujiti njim. Sigurno pa je, da je preekstremna diferencijacija tudi korak k temu!

Tako odtujili so se svojedobno učiteljskemu stanu vadniški učitelji in drugi, ki so v svojem boljšem materialnem položaju popolnoma pozabljali na vrste iz katerih so izšli, čutili so se nekako vzvišene nad njimi ter so se pričeli prištevati v srednješolske vrste, med „učiteljske izobraževalce“. In vendar je učiteljstvo s pomilovanjem zrlo na nje in ni jih zavidalo.

Ne brani se pa učiteljstvo osnovnih šol sprejeti v svoje vrste učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtnaric, da jim pomaga potom svoje organizacije; ne mara se jim odtujiti, čeprav ima prej manj kot več skupnosti z njimi, ono hoče na podlagi najdemokratičnejših nazorov in svoje globoke zavesti dvigniti s sabo potom organizacije tudi nje.

Posebno skrb pa provzroča nov položaj onemu, ki želi harmonije v stanovskih vrstah, kajti prevelik ekstrem nas postavlja tudi pri volitvah v šolske zastopce, v višje in okrajne šolske svete, v stalne in knjižnične odbore pred neprijeten položaj dokler obstajajo še dosedanja določila v veljavi. Številčno sta si skupini osnovnega in meščanskega učiteljstva preveč različni, da bi se s preveč ekstremnimi diferenciacijami mogla doseči v teh vprašanjih harmonija.

Pri vseh navedbah pa ne spuščamo izpred oči glavno stremenje in smer naše bodoče stanovske politike tudi v organizacijskem oziru, reorganizacijo celega sestava organizacije po strokovnih skupinah posameznih kategorij, ker smo načelno pristaši stroge strokovne organizacije. To je edino opravičeno za meščanskošolsko učiteljstvo. A gorenji razlogi so dovolj tehtni, da stopi ta argument taktično v ozadje in da smo imenovali korak meščanskošolskega učiteljstva prenapljen in preekstremen.

Prepričani smo, da se bo v vrstah meščanskošolskega učiteljstva še našlo dovolj dobrega elementa, in večina tega učiteljstva ne bo zapustila okrajnih učiteljskih društev, dokler ne bo izdelana druga forma za skupno delo, ki ne bo kvarila celote; prepričani smo tudi, da bo ta struja prevladala in bo znala vplivati na to, da se diferenciranje organizacije ne bo tako tiralo v ekstrem.

—k.

Odgovor Narodni Prosveti.

Narodna Prosveta št. 78. prinaša na naš protest v zadevi ukinjenja draginskih doklad pri bolniškem dopustu, ki traja čez 6 mesecev, sledeči članek: **Našim slovenačkim drugovima.** — Naši slovenački drugovi v 41. broju „Učit. Tov.“ podigli su jednu veliko poviku na nepravde, koje se čine prema učiteljima od strane državne uprave.

Mi nalazimo, da je ova povika neosnovana, da je potekla iz neobavještenosti i nepoznavanja pravoga stanja stvari zbog koje se diže ova povika, i da je jedan takav čin od strane naših slovenačkih drugova i štetan čin, jer se ovakvim radom stvara loše razpoloženje prema državnoj upravi, a toga u Slovenačkoj i inače ima dosta.

Ovu poviku izazvalo je to, što je po uredbi o dodatcima na skupoću ukida taj dodatak učiteljima koji ostanu na bolovanju od više šest meseci, i što se takvi učitelji ne stavljaju privremeno u penziju.

Da se utiša nezadovoljstvo naših slovenačkih drugova, dajemo jim ova obaveštenja:

Uredba o dodacima na skupoću važi podjednako kako za učitelje tako i za sve ostale državne činovnike, i prema učiteljima se ne čine nikakvi izuzetci.

Oboleli učitelj ima pravo na lični i porodični dodatak na skupoću za šest meseci, a posle toga ukidaju se mu lični i porodični dodatci na skupoću. Može biti da bi taj rok mogao biti i godinu dana, ali je dato ono i onoliko koliko je se moglo dati u sadanjim finansijskim prilikama.

Odveć je teško održanje učitelja i njegove porodice u sadašnjim teškim prilikama ako i posle 6 meseci ostanu na bolovanju, ali takav učitelj može tražiti penziju, a kao učitelj u penziji, kad je navršio 32 god. službe, ima i celu platu kao penziju a i lični i porodični dodatak na skupoću. Najgore je, doista kad je učitelj na bolovanju duže od 6 meseci, i koji je tražio penziju ali je još nije dobio, ali mi smo se uverili, da u ministarstvu ne leži nijedna nerešena molba obolelog slovenačkog učitelja za penziju.

Privremenoga penzionisanja (začasno vpokojenje) po zakonu nema, ali ima nešto drugo, što je u stvari to isto. Kao što oboleli učitelj po nahodjenju lekarske komisije može biti stavljen u penziju tako isto kad je oboleli i penzionisani učitelj po nahodjenju lekarske komisije ozdravio te može vršiti učiteljsku službu, on se može reaktivirati, a to je potpuno to isto što i privremeno penzionisanje.

Tako Narodna Prosveta. Odkrito rečemo, da smo se začudili, ko smo čitali navedeni članek, čudili tembolj, ker smo ga čitali v stanovskem glasilu, ki se na ta način stavlja proti lastnim stanovskim interesom.

Oglejmo si поближе argumente, ki jih navaja N. P. v zagovor ominozni naredbi:

Prvi zagovor je ta, da velja naredba v isti meri za vse državno činovništvo in ni za učiteljstvo nikake izjeme. To nam je dobro znano in s tem, da obsega ta naredba vse državno uradništvo, ni krivica nič manjša, nego še večja. Dobro nam je pa tudi znano, da so proti temu protestirale popolnoma upravičeno tudi druge pango državnih nameščencev.

Drugi zagovor velja finansični blagajni, češ, da bi določeni termin lahko veljal leto dni, ali da se je storilo pač toliko, kolikor se je moglo v sedanjih finansičnih razmerah storiti. Drugovi v Beogradu, pustimo to! Slovensko učiteljstvo se dobro zaveda svoje dolžnosti napram državi in upravi, je delalo in dela vsekdar dobro razpoloženje med narodom, ker je to naša jugoslovenska naloga, ki smo si je vedno v svesti. Toda državna uprava naj si išče svojih virov, dohodkov in prihrankov drugod, nikakor pa ne na ta na-

čin, da bi odtrgovala in odščipavala za današnje razmere že itak skromne dohodke obolelemu učiteljstvu in to v tako občutni meri.

Najbolj zanimiv pa je tretji argument: učna oseba po 6 mesecih še neozdravljena stopi lahko v pokoj. Ali ste pač pomislili, ko ste zapisali te besede? V resnici smo se začudili, da more stanovski tovariš navajati tak argument. Seveda pripada učni osebi po 32 letni službeni dobi polna pokojnina, toda kaj naj stori n. pr. ona s 15—20 službenimi leti, ali celo ona, ki nima še 10 službenih let in torej sploh še ni opravičena do pokojnine. So pa bolezniki, ki absolutno niso ozdravljive točno v 6 mesecih, pač pa v 10 ali 12 mesecih. Zato nikakor ne gre po omenjeni naredbi ukiniti drag. doklad, ki tvorijo danes bistveni del službenih prejemkov. Nasprotno spada oboleli učni osebi, ki ima vsled bolezni izvanredne izdatke, poleg stalne plače še denarna podpora.

S stališčem Narodne Prosvete se absolutno ne moremo strinjati in bomo vsikdar in vselej nazvali tako naredbo kot socialno krivico, in najsi tudi zadene pisca dotičnega članka v Narodni Prosveti samega, na kar gotovo sam niti mislil ni, ker sicer gotovo ne bi s tako rigoroznostjo nastopil proti svojim tovarišem.

Učiteljski Tovariš je prav stvarno in dostojno razpravljal o tem vprašanju, absolutno ne izzivajoče proti državi.

Bavile so se vse organizacije državnih uradnikov v Sloveniji s tem vprašanjem, a ne z namenom, da bi napravljale slabo razpoloženje proti državi, temveč da bi opozorile vlado na ono točko naredbe, ki je krivična in s katero je državna uprava napravila slabo razpoloženje med uradništvom. Bavila se je s tem komisija za predelavo službene pragmatike v Beogradu in je predlagala ukinjenje te določbe in baviti se bo morala s tem tudi državna skupščina UJU v Zagrebu. —1.

Strah pred šolami v Št. Rupertu in Št. Jakobu na Koroškem.

Na proslavi obletnice plebiscita dne 11. t. m. v Velikovu je bila sprejeta resolucija glede slovenskih šol v Št. Rupertu pri Velikovu in Št. Jakobu v Rožu. Nemški in nemškutarski krogi vedno bolj in bolj čutijo, da bo treba prej ali slej vendarle ugoditi zahtevam Slovencev ter otvoriti slovenske privatne šole.

V resoluciji obnavljajo zaprisego zvestobe in pripadnosti h Koroški in Avstriji, protestirajo energično proti zahtevam »der von der Laibacher slavischen Irredenta inspirierten Abgeordneten Poljanec und Kraiger« glade slovenskih privatnih šol v Št. Rupertu in Št. Jakobu, ker to baje ni zahteva slovenskega prebivalstva; dolžijo slov. poslanca so krivde na krvoprelitjem, se spodtikajo nad tem, ker v Jugoslaviji ni privatnih šol in ker je bilo učiteljstvo pristojno v Avstriji, izgnano.

Za slučaj, da bi vlada kljub protestu vendarle otvorila šoli, zahteva resolucija namestitev »Kärntner treue, der slovenischen Sprache mächtige Lehrer und Lehrerinnen« (to so najzagrizenejši nemškutariji) in odstranitev šolskih sester. Ako pa bi vlada dopustila, da iz teh šol nastanejo »Trutschulen« (to so narodne šole z narodnim učiteljstvom), tedaj bo »Koroški zvesto prebivalstvo« (nemšku-

zarj) značjalni obstoj s silo zabraniti. Nazadnje zahteva resolucija kaznovanje onih tujih elementov, ki delajo protidržavno propagando (se zavzemajo za pravice Slovencev) in ki ne pripoznajo zakonov republike.

Pri proslavah dne 9. in 10. oktobra so prodajali »Gedenkspendenscheine der Deutschen Schulvereinsgruppe Franz Schubert«, komad po 10 K. Čisti dobiček je namenjen za stavbeni sklad nemške šole v Št. Jakobu pri Rožu.

50 letnica ženskega učiteljskega v Ljubljani.

7. oktobra je poteklo 50 let, odkar je bivša avstrijska vlada otvorila v Ljubljani žensko učiteljsko z odlokom ministrstva za uk in bogočastje z dne 25. avgusta 1871. števil. 9535. Ta petdeseti rojstni dan je proslavilo tukajšnje učiteljske s skromno slovesnostjo v šolski telovadnici. — Izborna petle pod vodstvom Emila Adamiča, deklaracije in ravnatelja Doklerja nagovor je bilo vse, kar so dopuščala skromna sredstva. In vendar utegne zanimati tudi širšo javnost par podatkov: Iz razvoja te šole, ki je vzgojila nemalo številno zavednih učiteljic. Vodstvo zavoda je bilo ves čas poverjeno vsakokratnemu ravnatelju moškega učiteljskega, letos je dobilo žensko učiteljske lastnega ravnatelja.

Zavod je bil do prevrata pravzaprav nemški, kajti velika večina predmetov (razven verouka od l. 1880. in aritmetike in ročnih del od 1884. naprej) se je poučevala v tujem, nemškem jeziku. Šele sedaj smemo govoriti o slovenskem ženskem učiteljsku.

V bivši Avstriji pa so šole l. 1870. začeli mišljiti na to, da bi bilo dobro, ustanoviti tudi šole za izobrazbo učiteljic in tedaj je bila deležna te »dobrote« tudi Ljubljana, kjer se je 7. oktobra 1871. otvoril prvi letnik ženskega učiteljskega. Prvo (in zadnje!) letno poročilo nam o tem skromno poroča: Min. za nauk in bogočastje je z odlokom dne 25. 8. 1871. dovolil, da se otvori tudi v Ljubljani žensko učiteljske. Predpriprave so bile končane do konca septembra, od 29. septembra do 4. okt. je bilo zlagovanje gojenk. 5. in 6. okt. so se vršili sprejemni izpiti, 7. okt. pa se je začel redni pouk. Sprejetih je bilo 42 gojenk. Nastanjenost je bilo v hiši št. 248, kjer je našla uprava dve sobi, vodstvo je bilo poverjeno ravnatelju moškega učiteljskega Bl. Hrvovalu, za prav. gl. učitelja je bil imenovan šolski ravnatelj v Kranju, Mih. Lazar, ki je poučeval ver., slov., nem., ris., zgo., mat. in fiz. Za pom. učitelico pa obrtna učiteljica (Industrielehrerin) Eliza Škofic (lašč., tep., petje, klavir, ročna dela), ki je postala leto pozneje prva vadniška učiteljica.

Ta hiša je danes podrtja: stala je na sedanjem Ribiem trgu (pri Cankarjevem nabrežju) za Filipovim dvorcem poleg hiše dr. Pintarja.

Po preselitvi je bilo nameščeno učiteljske v bivšem »Kotliškem domu«, v ozeln hiši na Bregu in Turjaškem trgu.

Leta 1872.—73. se je namreč preselilo učiteljske v hišo grofa Al. Gallenberga na Novem trgu in tam se je tudi otvoril 1. razred vadnice. V teh prostorih je ostalo učiteljske najbrž — vsaj v kroniki ni o tem nikakih podatkov — do 4. XI. 1884. ko se je z moškim učiteljskem vred preselilo v sedanje poslopje. Število gojenk je naraščalo od leta do leta, kar je znašalo v letih 1874.—1880. po 130 letno v vseh 4 letnikih. Od leta 1881. do leta 1893.—94. pa je imelo učiteljske samo po dva letnika (izmenoma 1.—3. in 5. 2. in 4.), od leta 1894. dalje pa zopet po 4 letnike — le l. 1915.—16. se niso sprejemale gojenke v 1. letnik. Število gojenk se je gibalo med 161—178, najvišje število (189) pa je doseglo v svojem petdesetem letu. Kako važen da je bil ta zavod za naš narod, uvidimo iz števila gojenk, ki so dovršile na zavodu zrelostni izpit. Od 1875. (prva matura) pa do leta 1921. je bilo 1741 gojenk usposobljenih za pr. učit. zrelostno izpričevalo, med temi 338 z odliko. — Seveda sem vstel pri tem tudi 43 licejk, ki so dovršile le na zavodu dop. zrelostni izpit.

Sledeče tabele bodo najbolj pojasnile razvoj ženskega učiteljskega.

Zrelostni izpiti.

Leto	odlike	izdelali	padli	skupaj
1875	6	14	2	22
1876	3	13	1	17
1877	7	21	5	33
1878	4	25	—	29
1879	3	25	3	31
1880	1	29	—	30
1881	2	20	2	24
1882	2	17	4	23
1883	3	20	5	28
1884	—	7	1	8
1885	—	19	3	22
1886	—	1	—	1
1887	3	21	3	27
1888	—	—	—	—
1889	2	29	—	31
1890	—	—	—	—
1891	2	44	1	47
1892	—	—	—	—
1893	7	46	2	55
1894	—	3	—	—
1895	8	44	5	57
1896	1	2	—	3

1897	9	43	3	55
1898	4	50	8	62
1899	—	39	1	40
1900	5	42	5	52
1901	4	34	3	41
1902	3	38	—	41
1903	8	32	—	40
1904	10	32	—	42
1905	7	44	2	53
1906	12	45	3	60
1907	19	33	3	55
1908	13	57	6	76
1909	12	49	7	68
1910	16	45	5	66
1911	17	46	11	74
1912	12	43	11	66
1913	11	37	3	51 (l. 7)*
1914	7	43	2	52 (l. 5)
1915	5	40	2	47 (l. 8)
1916	14	35	3	52 (l. 5)
1917	12	31	—	43 (g 1)
1918	10	35	3	48 (g 3)
a) —	28	—	—	28 (g 2)
b) 23	9	—	—	32
1919* c) 11	27	—	—	38 (g 38)
1920	23	12	—	35 (g 4)
1921	17	34	1	52

* l. — licejke.

g — gimnazija.

1919* a in b pomeni počitniški tečaj gimnazijskih in licejskih abiturientek in tretjeletnic.

Obisk ženske pripravnice.

Leto	I.	II.	III.	IV. na zavodu	Skupaj
1871/72	39	—	—	—	39
1872/73	21	32	—	—	53
1873/74	29	18	26	—	73
1874/75	24	24	19	25	92
1875/76	34	27	31	16	108
1876/77	46	36	25	31	138
1877/78	35	40	31	29	135
1878/79	33	30	37	31	131
1879/80	31	29	33	30	123
1880/81	—	28	25	24	77
1881/82	28	—	27	22	77
1882/83	—	23	—	27	50
1883/84	37	—	21	—	58
1884/85	—	27	—	19	46
1885/86	32	—	28	—	60
1886/87	—	34	—	25	59
1887/88	42	—	32	—	74
1888/89	—	29	—	38	67
1889/90	51	—	39	—	90
1890/91	—	45	—	38	83
1891/92	54	—	42	—	96
1892/93	—	49	—	42	91
1893/94	49	—	48	—	97
1894/95	46	46	—	46	138
1895/96	48	45	47	—	140
1896/97	40	47	45	46	178
1897/98	40	42	43	44	169
1898/99	40	40	46	35	161
1899/1900	41	40	40	44	165
1900/01	40	40	42	40	162
1901/02	40	41	41	39	161
1902/03	41	41	40	41	163
1903/04	42	42	40	40	164
1904/05	44	41	42	41	168
1905/06	45	44	40	42	171
1906/07	45	45	44	40	174
1907/08	44	45	44	42	175
1908/09	41	42	44	44	171
1909/10	42	42	40	40	164
1910/11	43	41	43	43	170
1911/12	38	42	44	39	163
1912/13	44	38	44	42	168
1913/14	45	47	39	44	175
1914/15	44	45	40	39	168
1915/16	—	47	48	44	139
1916/17	44	—	42	41	127
1917/18	39	45	—	45	129
1918/19	45	46	45	—	136
1919/20	48	46	47	31	172
1920/21	48	52	46	43	189
1921/22	47	47	51	41	186

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

I. državna skupščina UJU dne 8. in 9. novembra 1921. v Zagrebu.

Prijavljene delegate poleg zastopnikov ožjega in širjega sosveta smo že naznanili tako v Beograd kot v Zagreb radi preskrbe stanovanja. Gosti naj se tozadevno sami javijo na UJU poverjeništvu Zagreb tov. Škavič, prof. učiteljskega. Kdor se še ni javil, naj to stori takoj.

Južna železnica nam je dovolila za poset tega zborovanja iz vseh postaj njenega območja 50% popust, in sicer na ta način, da velja enosmerna navadna vozna karta tudi za vožnjo nazaj v času od 4.—10. novembra. Pri blagajni in v vlaku se ima vsak udeleženecek izkazati z izkaznico. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Izkaznice smo že pričeli razporeževati vsem udeležencem potom okrajnih društev.

Kdor se bo vozil po državni progi, naj vložil prošnjo sam na ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani.

Pričetek skupščine je dne 8. novembra v dvorani hrvatske sabornice v Zagrebu, zato morajo biti vsaj delegati že na predvečer v Zagrebu. UJU, poverjeništvu Ljubljana.

Društvene vesti.

+ Okrajno logaško učit. društvo priredi dve zborovanji in sicer za logaški odsek dne 5. nov. v Logatcu dol., za cirkuško - loški odsek pa dne 12. novembra t. l. v Grahovem, obakrat z enakim sporedom: 1. Otvoritev zborovanja, 2. Razvoj šolstva v logaškem okraju in ureditev izvenšolskega delovanja. (Referira okr. šol. nadz. M. Kabaj.) 3. Ugotovitev članstva, 4. Raznoterosti.

+ Šmarsko - rogaško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 3. novembra ob eni uri pop. v Šmarji po sledečem vzporodu: 1. Zapisnik, 2. Slovenski kmetje v Srbiji — poroča predsednik in 3. Slučajnosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi za odbor predsednik.

+ Zborovanja tržiškega krožka okr. učit. dr. Krško v Mokronogu 15. X. se je udeležilo 50. članov. Po lepem globoko zamišljenem pozdravu predsednika tov. V. Klančeka, ki je zajedno podal zanimivo poročilo z delegacijskega zborovanja v Rogški Slatini, je bila na predlog tov. Berčeta iz Št. Janja soglasno sprejeta pohvala in zaupnica vodstvu poverjeništvu UJU v Ljubljani za njegovo vztrajno, požrtvovalno in plodno delovanje v prid šoli in učitelstvu. Referat tov. nadzornika Črnoga o kmet. prirodoz. na osnovni šoli, je izzvenel z govorniku lasno temperamentnostjo, za kar je žel mnogo zaslužene pohvale. Vseboval je mnogo pestrih in idealnih misli ter lahko in praktično izvedljivih nasvetov, tako, da je prav vsakemu bilo na mah jasno, kako se bo uspešno in najlepše uveljavil v tem predmetu v korist kmet. stanu. Odkrito želimo, res apostolskemu delovanju tov. nadzornika mnogo let — tovarišem pa ključemo: »Pojdite, poslušajte ga in tako ravnajte!«

Po referatu sta podala naša priznana kmet. strokovnjaka tov. Berce in Lunaček se prav lepih misli o tem predmetu.

Pri slučajnostih se je zbrano učiteljsko soglasno pridružilo protestu okr. učit. društev, ki so se energično izrekle proti podli pisavi nekaterih listov proti učitelstvu in šoli ter zahteva, da se napravi takemu brezvestnemu rovanju energičen konec. Enako se pridružuje učit. tržiškega krožka že ponovno izraženi zahtevi, da se drakonična odredba o bolezenskih dopustih in odigavanju drag. doklad primerno revidira. Zbrano učiteljsko zahteva pravično in delu primerno opravilno doklado za šolske voditelje.

Zborovanje se je za nas jako častno zaključilo.

Vestnik meščanskih šol.

Izredni občni zbor »Društva meščansko-šolskih učiteljev v Sloveniji«, dne 9. oktobra 1921. v Celju.

Tovariš predsednik Drag. Humek je otvoril izredni občni zbor z iskrenim pozdravom na navzoče, ki so se odzvali v tako lepem številu povabilu odbora. Pri pregledu navzočih se je našlo 45 udeležencev; ostalo učiteljsko je bilo zastopano večinoma po pooblaščenih.

Nato je poročal predsednik o predzgodovini ankete. Minister prosvete je odredil anketo, v katero so bili pozvani ljudsko šolski učitelji, da pripravijo načrt zakona za ljudske in meščanske šole. Anketa je pripravila načrt, ki ga urejuje sedaj načelnik osnovne nastave Radojevič. Medtem so se pričela gibati društva meščansko šolskih učiteljev v Vojvodini, Bosni, Dalmaciji in Sloveniji. Vsa društva so povdarjala, da je meščansko šol. učiteljsko poklicano v prvi vrsti, da sodeluje in pripravlja načrt zakona za meščanske šole. Hrvatsko in slovensko društvo je odposlalo tozadevno spomenico ministru prosvete. Vojvodinsko društvo je istotako odposlalo spomenico z dokazi, da je v interesu mešč. šole in njenega razvoja, da se sliče posebna anketa, ki naj pripravlja načrt zakona za mešč. šole. Minister prosvete je sedaj ugodil željam mešč. šol. učiteljskega in je odredil z O. N. Br. 22.857 anketo, v katero naj pošlje vsako društvo mešč. šol. učiteljev po enega zastopnika. Inicijativa za sklicanje ankete je izšla tedaj iz vrst mešč. šol. učiteljskega in ne kot se je štalo v »Učit. Tov.« od UJU.* Z ozirom nato, da je prišel odlok pozno in ni bilo časa, da nominira učiteljsko samo zastopnika je določil predsednik Humek samega sebe.* Prosil je navzoče učiteljsko, da to hnakadno odobri: učiteljsko je to soglasno odobraval. V sled smrti Njegovega Velikanstva kralja Petra I. je bila anketa, ki je bila prvotno sklicana za 22. avg. preložena. Medtem so se učitelji in društva pridno pripravljala za anketo. Živahno dopisovanje je učiteljsko zbližalo in utrdilo v veri, da treba še obilnega dela, da se povzdigne meščansko šolstvo. — Po posredovanju Mite Giorjeviča je bila sklicana anketa drugič za 8. septembra. O čla-

* Stvarno moramo popraviti to poročilo, ker sta inicijativa za anketo meščansko-šolskega učiteljskega dala že poverjenik UJU tov. Jelenc in tov. Gmus v Beogradu na seji glavnega odbora UJU še pred splošno anketo zastopnikov učit. za revizijo načrta. Tov. Humeka je nominiral kot zastopnika pov. UJU tov. Jelenc, ker je bilo poverjeništvu UJU pozvano od ministrstva naj določi enega zastopnika iz svojega področja. To stvarno pojasnilo je bilo podano na seji ožjega sosveta UJU — pov. Ljubljana dne 20. t. m. z izrecnim povdankom, da se to k poročilu pripomni. Uredn.

nih ankete in njenem delu glej »Učit. Tov.« št. 40 z dne 29. septembra 1921., poročilo predsednika Humeka.

Predsednik je nato prečital in obrazložil načrt zakona, ki ga je po napornem delu sestavila anketa. Ker je sodeloval pri anketi tudi referent za gradjanske šole Hristo Svirčević in načelnik osnovne nastave Vlado Radojevič in so načrt tako odobrili referenti je upati, da bo tudi uza. konjen. Podajem kratek izvleček načrta:

Šola se imenuje gradjanska šola. Ona daje svojim učencem zaokroženo naobrazbo in jih usposablja za praktično življenje in nadaljevanje študij na srednjih strokovnih šolah. Ona je poseben tip srednje šole in ima 4 letnike. Poleg obveznih predmetov, ki so na naših šolah že vveljavljeni, predvideva načrt še sledeče predmete: en tuj jezik, pouk iz prava in narodnega gospodarstva, pouk iz poljedeljstva, trgovine in industrije, gospodarstvo in rokotvorni pouk. Meščanske šole so industrijskega, trgovskega ali poljedeljskega tipa, kar se razna po krajih, v katerih se nahajajo, temu primerno se sestavijo potem tudi načrti. Nastavniki meščanskih šol so redovni, pomozni in honorarni. Meščanske šole odvarja minister prosvete po potrebi, to je ako se prikladi najmanj 30 učencev za prvi razred. Ako bi bilo v vseh razredih meščanske šole manj kot 80 učencev 3 leta se lahko ukine, vendar lahko minister prosvete v izjemnih slučajih od tega odstopi. Meščanske šole se namestijo v lastnem poslopiju. V tem je stanovanje za ravnatelja in slugo. Občina, v kateri se otvori meščanska šola ima zgraditi stavbo, ji odstopiti primerno zemljišče in jo oskrbeti z inventarjem. Šolo vzdržuje država in sicer za učila, zbirke itd. V šolo se sprejemajo učenci, ki so dovršili 4 razrede ljudske šole in so 10 let stari, a še niso prekorčili 14. leta. Dobivajo poletno izkazje, a koncem leta izpričevala. Absolventi 4. razreda polagajo koncem leta poseben izpit pred izpraševalno komisijo, ki ji predseduje ravnatelj. Število tedenskih ur iz obveznih predmetov ne sme presegati 28. Redni in pomozni nastavniki mešč. šol so drž. uradniki. Oni imajo vse pravice, plače in dodatke drž. uradnikov enake kvalifikacije. Redovni nastavniki so oni, ki so dovršili učiteljske ali srednje šole in so dovršili pedagoško visoko šolo ali pedagoško fakulteto in so se usposobili za učitelje mešč. šol. Pomozni nastavniki pa oni z ljudsko šolsko naobrazbo, ki so 10 let z dobrim uspehom delovali na ljudski šoli. Ravnatelj postane oni, ki je deloval 10 let kot redovni nastavnik na meščanski šoli. Nadzornik postane lahko po 15 letih službe na mešč. šoli. Mešč. šolski učitelji gredo lahko s 30 službenimi leti v pokoj. Ostanejo preko te dobe, dobijo 20% dodatek cele plače. Učitelji mešč. šol so dolžni poučevati tedensko 18—20 ur. Šole nadzoruje strok. nadzorniki. Vsi nastavniki, moški in ženske imajo enake pravice in enake dolžnosti.

Prehodne naredbe: Vsi sedanji redovni učitelji, ki so usposobljeni za meščanske šole obdržijo svoje mesto in pravice pridobljene z izpitom. Oni nastavniki, ki se pripravljajo v mešč. šols. tečajih, ali sami bodo do leta 1924. delali lahko izpite pred posebnimi komisijami v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu ali Ljubljani.

Predsednik je še povdarjal, da je načrt kompromis osnutkov, ki so jih prinesli delegatje s sabo. O vsaki točki se je pričela obširna debata in končno je prišla še vsaka v poseben pretres pri načelniku Radojeviču. Delo je bilo trudapolno in učiteljsko naj bode prepričano, da je vodila vse udeležence ankete dobra volja in namen bil propagatorji meščanske šole. Zaprotil je, da se mu da absoltorij.

K besedi se je oglasil tov. Bernot, ki je prižgal, da so nekatere točke v načrtu težko sprejemljive, da pa je tov. predsednik pojasnil, kako težko je bilo včasih najti zlato srednjo pot. Zapamato našemu predsedniku in sprejemno načrt, ki ga je sprejel on, ter se mu zahvaljujemo v imenu mešč. šole. Po teh besedah je učiteljsko živahno pohvalilo svojega predsednika.

Predsednik je nadaljeval: Vsi člani ankete so pa tudi uvideli, da treba dati meščanski šoli enotno podlago in v to je najno potrebno, da se strnejo mešč. šolski učitelji v krepko organizacijo, ki bo posvetila vso skrb in pažnjo meščanski šoli in njenemu učitelstvu. Le tako bode mogoče, da vzgojimo našemu narodu inteligentem sredem stan. Vsi smo sklenili tedaj enodušno, da pripravljamo vsak zase to pot, ki naj nas vodi k cilju. Osmuje naj se »Savez« meščansko šolskih učiteljev naše kraljevine. V ta namen naj se skliče izredni občni zbor, ki imajo odločati o novi organizaciji, nadaljnjih plačilih članarine UJU ali snujočemu se »Savezu« kot osnovi, kapital listu meščansko šolskega učiteljskega. Stavil je tedaj dvojje vprašanje zbranemu učitelstvu:

1. Ali je pripravljeno vstopiti v snujoči se »Savez« ali ostati nadalje po sklepih skupščine UJU poverjeništvu Ljubljana v okrajnih učiteljskih društvih.

2. Komu se izplača članarina?

Da more učiteljsko vprašanje dobro premisliti je prekinil zborovanje za 10 minut.

Po odmoru je tov. predsednik nadaljeval. Ujedinjenje vsega učiteljskega je naš ideal. Ali pogledimo razne stanovne. Vsak ima lastno organizacijo, v potrebi pa se združijo v krepko falango, da izvoljuje zmago pravičnim svojim zahtevam. In zatem stremimo tudi mi. Snovanje »Saveza« ne pomenja tedaj cepljenja sil in dela, temveč

pomeni le njega delitev. Polno je vezl, ki zas
družijo z našimi ljudsko šolskimi tovariši, a zo
pet vsako društvo bode lahko vztrajneje in do
sledneje zastopalo svoje težnje: v gotovih slu
čajih pa si bodo podali roko in z zjedinenimi si
lami izvojevali zmago pravičnim in pravih na
čelom.

Po teh besedah je predsednik otvoril de
lato.

K besedi se je oglašil tov. poverjenik Je
lene: Korak, ki ga storite danes je lahko usode
poln. Mislite pri svojih sklepih na veliko arna
do, ki stoji v okrilju UJU, ki stoji za vami, ki
bode lahko izvojevala uresničenje vaših želj. Vaš
pripadnost iz Udruženja Jugoslovanskega Učiteljskega
pomeni cepljenje, pomeni boj med učitelstvom,
med obema društvoma, v škodo celokupnega uč
teljskega. Počakajmo bodočega razvoja. V krat
kem zboruje drž. skupščina UJU. Zastopati ho
čem zborišče, da se omogoči učitelstvu meščan
skih šol pristop in razvoj v UJU. Predlaga, da
učitelstvo ne pristopi zaenkrat v »Savez«.

V naslednji debati je prevajala vse govorn
ke zavest, da je v nujnem interesu meščanske
šole in njenega učiteljskega, da društvo meščanske
šolskih učiteljev sklene pristopiti k »Savezu«.
Pač se učitelstvo zaveda, da ga večje množ
letni skupni boji z ljudsko-šolskim učitelstvom,
zaveda se velike moči zjedinenega učiteljskega ali
zaveda se tudi, da bode stalo tudi v bodoče s
svojimi tovariši v najboljših stikih, v najlepši
slugi in je mar meščansko šolsko učitelstvo iz
gubilo ljubezen svojih tovarišev s tem, da si
snuje lastno organizacijo? Ne more in ne sme bi
ti, ker je polno vezl, polno skupnih vprašanj, za
katere se bodo zavzemali vsi ljudsko, kot me
ščansko šolski učitelji. Saj ne vodi učitelstvo
mešč. šol v skrbi za meščansko šolo prevzetnost
in domisljivosti, temveč, skrb, da uspeva, procv
ta in rodi zlatih sadov v dobrobit ljubljene domo
vini, in v tem leži namen osamosvojitve in le s
tega vidika naj presoja ljudsko šolsko učitelstvo
pokret. Razsodni naši tovariši bodo uvideli, da so
to besede sloge in prijateljstva, ljubezni in dela,
ne cepljenja in nasprotovanja, temveč v veliki
učiteljski organizaciji delitev dela.

Videč nujno potrebo delitve dela v dosego
pravega razmaha meščanskega šolstva je bil sko
raj soglasno sprejet predlog tov. Bernota: »V in
teresu meščanske šole in njenega razvoja je, da
pridemo v stik z vsem meščansko šolskim uč
telstvom naše države, ki ustanovi Savez. Naše dru
štvo naj vstopi kot član v Savez, ki naj bo v
okrilju UJU. Dodatni predlog tov. dr. Romiba: »Sa
vez mora vstopiti v UJU« ni bil sprejet. Nato je
bil sprejet predlog, ki pooblašča odbor društva
mešč. šolskih učiteljev, da izpremeni pravila.

Članarina se plača do konca leta UJU.
Pri slučajnostih so bile sprejete še sledeče
resolucije: Drag. Humek: »Naše društvo prote
stira proti naredbi razglašeni v »Službenih no
vinah« kraljevine SHS št. 129 z dne 11. junija
1921, s katero se ima odrediti preko 6 mesecev
bolnim tovarišem draginska doklada.«

Učitelstvo meščanskih šol v naši državi po
novno in nujno prosi, naj se njega prejemki urav
najo v skladu z višjo kvalifikacijo, ki si jo je pri
dobilo s položitvijo izpita za meščanske šole, in
to od 1. decembra 1920. l. Tudi naj se uravnajo
temu primerno prejemki ravnateljev meščanskih
šol.

Resolucije bodo predložene V. š. svetu, Min.
prosv. in drugim društvom mešč. šol. učiteljev v
naši državi.

3. V interesu domovinske vzgoje je, da ohrani
slovenščina 4 tedenske ure, 4 tedenska ura, ki
se je vzela letos za srbo - hrvaščino naj se vz
ame od katerega drugega predmeta.

V svrhu uresničenja načrta zakona za mešč.
šole je treba sestaviti učne načrte za vse 3 tipe
mešč. šol. Tovariš predsednik je obljubil sestavi
ti učni načrt za mešč. šole industrijskega tipa.
Naposil je zborovalce, da sestavijo načrte za
posamezne predmete.

Z željo, da bi započeto delo rodilo procvit
meščanskega šolstva in s prošnjo tov. poverjen
ika, da podpira UJU stremiljenje mešč. šolskega
učteljskega in mu tudi v naprej pripušča mesta
za svoja poročila v »Učit. Tov.«, s prošnjo na
vse merodajne faktorje, da pomagajo po svojih
možeh snujočemu se »Savezu« je zaključil pred
sednik izredni občni zbor.

* Op.: V seji ožjega sosveta pov. UJU dne
20. t. m. je bil blagajnik poverjen z nalogo, da
napravi obračun glede članarine in poravnave za
oba lista z blaginjskom »Društva učit. meščan
skih šol« za one člane, ki so prejeli glasila
UJU.

Vestnik učitelj. upokojencev.

Iz krogov upokojenega učteljskega. — V zad
nji številki »Učiteljskega Tovariša« od dne 13.
oktobra t. l. smo čitali med novosti: »Iz Jugosla
vije« tudi notico: »Neznosna draginja je zavla
dala v zadnjih tednih«. — V tej notici navaja
dopisnik števila dvigajočih cen vsakdanjih po
trebščin ter končno toži glede premajhnih uč
teljskih dohodkov, »ker je v premeri z dragino
plača sedaj slabejša, kakor pred vojno in pri tej
dragini z državno plačo ni mogoče izhajati«. —
Tako aktivni učtelji. Mi jim prihranimo in izjav
ljamo, da je to gola istina. A kaj naj rečemo na
to pa mi upokojeni učtelji, ki smo še slabejši

plačani, nego aktivni učtelji? Dokazano je, da
upokojeno učtelstvo trpi veliko bedo in pomanj
kanje in to za zahvalo po 40letnem mukotvornem
delovanju na šolskem polju. — Da je to istina,
hočemo opisati le malo paralelo med upokojenim
učteljem, ki je 40 let učteljeval in navadnim
železničarjem — »lampistom«, — ki služi 10 let.
Obe družini omenjenih tvorita po 3 osebe, t. l.:
moža, žene in enega otroka. — Učteljska druž
na dobiva mesečno nekaj čez dva tisoč kron, a
ona »lampista« — železničarja nad tritisoč. Uč
telj — upokojenec, bivajoč radi pomanjkanja sta
novanj v Ljubljani, na vasi: pošilja svojega
otroka v mesto v šolo in to šolanje ga stane le
za hrano in stanovanje nad 1200 K mesečno brez
drugih potrebščin: obleke, knjig itd. Tedaj samo
za šolanje porabi ta tovariš nad polovico svojih
mesečnih dohodkov. Kako naj potem živi in iz
haja z malenkostnim mesečnim ostankom? Želez
ničar — »lampist« živi z ženo in malim, še ne
šolodnim otrokom, z nad 3000 K mesečne pla
če na vasi še precej udobno in dobro. Dobiva tu
di živila ceneje, obleko ali uniformo, kurivo in
druge potrebščine bolj po nizkih cenah. — Ta
»lampist«, vključno grozni dragini, si še nabira ka
pitalčke, dočim mora učtelj — upokojenec dela
ti dolgeve. — Tako je, dragi čitatelji. — In ven
dar kakšna razlika je med omiko in delovanjem
učteljem — upokojencem in železničarjem — »lam
pistom? Učtelj je dovršil srednje šole, napravil
izpite, učteljeval 40 let, a »lampist« je bil dela
vec na prosti z lopato v rokah. Sedaj prižiga na
kolodvoru luči in za to delo, katerega opravlja ne
kaj let, ima nad tisoč kron mesečno več, nego
omikani učtelj — upokojenec po 40letnem truda
polnem delu na šolskem polju. — Iz tega je pač
razvidno, da je zadnji čas, da se upokojenemu
učtelstvu zvišajo pokojnine in dohodki, a tudi
draginske doklade, ker to je že — sramotno, ka
ko slabo so upokojenci plačani. »UJU« je sicer na
glavnem zborovanju sprejelo predlog, da se po
kajnine upok. učteljskega »zjednačijo«, »to je —
povišajo, a do sedaj ni o tem še duha in ne slu
ha. — In vendar upok. učtelstvo trpi veliko be
do, strada, hodi v ponošeni in razcepani obleki
po vasi, dočim nahajamo pri železničarjih baš
nasprotno sluije. — V eni omotki, da bode
enkrat vendar konec tem prežalostnim razme
ram. Naša vlada naj enkrat ukrene potrebne ko
rake v zboljšanje gnotnega stanja upokojencev.

Iz Jugoslavije.

— Kurivo in stanovanje za učtelj
stvo. Tov. Kosce se je obrnil na šolsko
oblast za zakonito priznato prosto sta
novanje in kurivo in je dobil te dni reši
tev, ki se glasi sledeče: Gosp. Mih. Kos
sec, nadučtelj v Trebelnem. Vsled odlo
ka viš. šol. sveta z dne 6. jun. t. l. št.
6812 se obveščate o nastopnem: V zmi
slu člena 33 odstavka 4 zakona o nar.
šolah z dne 23. 7. 1919 št. 643 Ur. l. ima
šol. voditelj pravico do brezplačnega sta
novanja ali do povračila za to. — Višji
šolski svet je že naprosil pri min. pro
svete za izvršilno naredbo k navedenemu
zakonu, a je do danes še ni prejel. —
Vsled tega veljajo še vedno predpisi §
29 zak. z dne 29. apr. 1873 dež. zak. biv
še vojvodine Kranjske št. 22 in v smi
slu tega § tudi kot podlaga stanarinski
zneski § 5 zak. z dne 14. maja 1898 dež.
zak. bivše vojvodine Kranjske št. 25. —
Dokler ne izide izvršilna naredba k zak.
z dne 23. jul. 1919 št. 643 Ur. l. velja
člen 33 odstavka 4 le kot načelna dolo
ba, ki pa še ni izvedljiva. Za predsednika:
dr. Majcen. — To je principiijalna odloč
ba glede prostega kuriva in stanovanja s
strani naše pokrajinske uprave. Pover
jeništvu UJU v Ljubljani je na seji ožje
ga sosveta dne 20. t. m. razpravljalo o
tem stališču in odločilo o tej zadevi. Ker
stoji ožji svet na stališču uvrstitve uč
teljskega v plačilne stopnje drž. uradni
štva po službeni pragmatiki, ki priznava
tudi aktivitetno doklado in ker stoji na
stališču, da je stvar države izvesti ta
člen in plačati učtelstvu povračilo za
kurivo in stanovanje, je ožji svet skle
nil v omenjeni seji, da izroči to vpraša
nje državni skupščini UJU v Zagrebu v
pretres. Izvedba te določbe zakona je v
sedanjih razmerah bolj možna v obliki
aktivitetnih doklad kot v naturalijah.
Predlog ožjega sveta državni skupščini
se glasi: Prosvetno ministrstvo naj se
pozove, da izda izvršilno naredbo k čle
nu 33. odstavka 4 zakona o narodnih šo
lah z dne 23. 7. 1919 št. 643 Ur. l. v go
renjem smislu.

— Po polzevo. Iz Mežiške doline.
Danes 18. t. m. mi je prišel v roke odlok
okrajnega šolskega sveta iz Prevalj z
dne 12. septembra 1921 glede pregleda
živine in vozil po vojnih komisijah. Pa
tudi ni čuda, saj pri tem uradu ni nobe
nega uradnika, kajti g. nadz. Thuma je
zvolen in tako ni nikogar, ki bi reševal
šolske zadeve! Bi se li ne mogel dodeliti
okrajnemu šolskemu svetu kak učtelj,
ki bi reševal tekoče zadeve. Kako po
snuje ta najsevernejši krajni šolski svet,
je naravnost škandal! Šola in oblast pa
tipita na ugledu! Ako ne bo kmalu bo

lje, potem naj gredo dopisi v Slov. Gra
dec, kjer je naš nadzornik. Brez pisarni
ške moči pa ne gre in ne gre!

— Orožništvo za učteljskega. (Dop.
nis.) Ob priliki obletnice plebiscita, ki jo
je priredilo »Kolo jugoslov. sester« na
Prevaljah, je govoril tov. Doberšek o
pomenu 10. oktobra za nas. Nekateri go
spodje niso čakali konca, ampak so preje
očli. Med njimi je bil tudi g. okrajni gla
var. Govornik je seveda omenil napake
našega delovanja, posebno pa strankar
sko strast, kateri smo Slovenci tako nra
ni. Pripročal je boljše medsebojno spo
štovanje. Ta njegov zelo umesten govor
je bil povod, da sedaj orožniki zasliša
vajo razne stranke radi tega govora.
Žalostno, da se postopa na tak način
proti tov. Doberšku, ki je bil ves čas
svojega službovanja požrtvovalen nara
den delavec, in imel radi tega ogromno
gnotno škodo. Kaj takega on ne zasluži.
Še bolj žalostno pa je, da za žandarmer
ijo ni umesnejšega dela, nego — zasle
dovati učtelje. To si bo učteljskega do
bro zapomnil. Gospodje, katerim je uč
teljski stan t. m. v peti, bodo storjene ko
rake še bridko obžalovali.

— Prazna mesta v Mežiški dolini.
Na petrazrednici v Guštanju učteljskega
mesto. Dalje se snuje še 6. razred, ki se
otvori še letos. Na štirirazrednici v Dra
vogradu mesto za učteljico. Na šestraz
rednici v Prevaljah mesto za učtelja. V
Mežici se snuje 4. razred, ki se še letos
otvori. Potrebuje se učtelj. Tovariši, ki
ste navdušeni za narodno delo in pro
sveto, zglasite se za mesta. Službo treba
nastopiti z novembrom.

Bivšim plebiscitarjem in tovari
šem Korošcem! V listu »Naš Glas« se je
nek Leo Vidovič, Črnomelj v članku
»Uradnik in Koroška« nesramno obregnil
ob razne plebiscitne delavce. Iz dopisa je
sicer razvidno, da je moral biti zelo dela
ven — toda kljub temu mi pisec ni znan!
Prosim, da se oglašite, kdor ga pozna ter
opiše, koliko je on storil za Koroško, oz.
kije je sploh bil za časa plebiscita? M.

— Kaj je z mestnim šolskim svetom
v Mariboru? (Dopis.) Leto dni so krp
cali birokrati naš mestni šolski svet. Kon
čno so izkopali nekje star avstrijski za
kon, pa je bil ustvarjen mestni šolski
svet — na papirju, kakor so vsi njihovi
ukazi in fermi samo slab papir. Tako
moderna je ta mestna institucija, da niti
rima zastopnika za štirideset meščan
skih učteljev, ki delujejo v mestu. A to
ni najhujše. Ta posili svet še danes ne
deluje. Baje nima cerkev še svojega za
stopnika v njem, to se pravi: bil je, a je
moral resignirati, ker na ugalaj, ne vem
koma. In okrajni svet čaka. Natihoma
se pa menda smejejo vse politične stran
ke, ker jim ni do tega, da bi se končno
uredilo in ustalilo učteljsko vprašanje v
Mariboru. Oblast razpiše službo, nastavi
strog termin in ničesar več. Učteljskega
je more spoštovati oblasti, ki ne zna
gladko izvesti ni enega vprašanja, mestni
šolski svet se ji roga in — prav ima! Se
daj pravijo, da bodo službe še enkrat
razpisali, menda zato, ker država potre
buje kolkovine. Ibo pa že zopet romalo
nekaj desetisoč kron iz žepov učtelj
stva v državne blagajne! Svetoval bi,
naj oblasti ponove tako proceduro vsak
mesec, pa bo kolkovine kot prahu v Ma
riboru. Zopet drugi namigavajo, da se
bodo imenovanja zavlačevala vse dotlej,
da se izpremeni režim. Tudi tu bi se dalo
pomoci: Vsak prosilec naj vloži prošnjo
kar pri svoji politični stranki, če ni po
polen divjak. — Vi pravite: Ne zabav
ljajte proti upravi, mi pa odgovarjamo:
Naši sovražniki dobro vidijo, sodijo in
obsojajo!

— Vsak lahko prispeva. Naši šolarji
iztresejo včasih kak prav originalen dov
tip, ki se ga še čez dolgo let radi domi
slimo. Škoda bi bilo, ko bi tak pristen
humorističen drobiž obležal le v spomi
nu posameznika in se sproti izgubljal. Naj
pride na svetlo, da bo dal še drugim kako
veselo uro! Saj je znano, da izvira naj
iskrenejša šegavost baš iz odkritosrčnih
in brezobzirnih otroških ust. In kdo bi se
v teh mrklj časih skrbi in reve branil
zdravega humorja! — Zato se obračam
do slehernega tovariša in tovarišice z
vljudno prošnjo, naj mi vsak pošlje kar
ima že zdaj v zalogi. Kdor si doslej še ni
zapisoval takih šegavih dogodkov izpred
katedra, naj jih ne pozabi zbirati poslej.
Vsak prispevek mi je vedno dobrodošel,
samo da je res originalen cvet naših klo
pi. Nabrano gradivo nameravam izda
jati v posameznih zvezkih, ki bodo tudi
originalno ilustrirani. Nabiralcem, kojih
doneske bom mogel porabiti, pošljem na
željo po en izvod kot protiuslugo. Prvi
zvezek izde takoj, ko dobim vsaj sto do
brih »ocvirkov«. — Vilko Mazi, stro
kovni učtelj, Ljubljana, gluho nemnica.

— V prihodnji številki pričnemo s
priobčevanjem zanimive razprave o ro
kovnem potku, o čemer bo razprav
ljal star praktik in strokovnjak na tem
polju. Opozorjamo že danes na te članke.

— Članarina in darila za učteljski
konvikt. Učteljskega v Črenjevcu pri Slo
venski Bistrici 24 kron. Hvala!

— Spomin na slovenski počitniški
tečaj v Kočevju. V mesecih juliju, avgu
stu t. l. se je vršil v Kočevju tečaj slo
venskega jezika za nemško učteljskega iz
okraja. Predavala sta v njem okraj. šol.
nadzornik Novak in podpisani. Udeležba
je bila častna za tovariše in tovarišice
nemške narodnosti. Žele bi, da bi se po
kaval sad — da bi pripomogel tečaj izbiti
dno nesporazumljenju in predsodkom, ki
zatemnjujejo drugorodcem objektivno
vpogled v izpremenjene politične razme
re. Uverjen sem, da so predavanja od
krila marsikomu do tedaj docela neznan
jugoslovanski svet. Dobili so žal — je
nepopolno sliko naše tožne preteklosti,
njenih borb in hrepenenja po svobodi. Ta
tudi slovstvo Slovencev — Benjaminov
mogočnega rodu majke Slavije, je tako
lepo in visoko razvito, da s ponosom gle
damo nanje. Jasno je postalo udeležem
cem tečaja, kako malo pojmov so imeli o
nas in o našem delu, dasi so živeli med
nam. Izpoznali so enostranost svoje do
sedanje vzgoje in orientacije, diktirane
po razmerah Njih novo mišljenje se zr
cali v daru 250 K, ki so ga položili na
predlog g. nadzornika naši deci za uč
teljski konvikt. Da bi se te kaj skoro
dvignil v beli Ljubljani ta dom, ki bi nam
prevzel pod svojo streho naš naraščaj
zdej prepuščen nemili usodi po mestih
tavajoč okoli tujih večkrat brezčutnih
ljudi. Namesto Bachu podali so radevolje
omenjeno svoto učteljskim sirotam, ki
danes hirajo in zapravljajo svoje telesno
in duševno zdravje — postajajoč dušev
ni invalidi, kakršnih nam le preveč da
jejo današnje razmere. Pričujoče —
skromne vrstice naj zadostujejo — obu
de naj v nas prijetne spomine in dasi po
zne osvedočijo, da je naš stan — stan
idealistov in da skuša svoje ideale tudi
uresničiti. Onim nemškim zastopnikom
stanu pa, ki hodijo danes povešene gla
ve ugaljeni, čuteč se prikrajšane z na
redbami in odloki v pouku slovenščine;
onim, ki zro z nevoljo v bodočnost radi
morebitnih premeščenj na slovenske
šole, kličemo v spomin, da je od pre
prevrata preteklo dovolj časa za vse, ki
trezno mislijo, da bi lahko vsaj deloma
izpolnili stavljeni jim nalogo. Premislijo
niti, da vsak zgodovinski prevrat zahteva
žrtve in da postajajo njegove žrtve
vedno le ljudje, ki se ne znajo prilagoditi
realnosti ter tavajo v meglah opraviče
nih ali neopravičenih idealov. Slovan
vstaja, stresa s sebe stoletne okove ter
jemlje v roke vlado na svoji zemlji. S
tem naj računa pri nas vsakdo — dru
gače pride pod kolesje zgodovinskega
razvoja in izgine. Za vzor vzemite svojo
mladino, ki je s posecanjem tečaja poka
zala, da hiti k cilju brez predsodkov in
tako bo cili tečaja popolnoma dosežen
tudi pri Vas ki ste dobre volje. A. M.

— Pri zborovanju učit. društva za
Kranjski šol. okraj se je z ogorčenjem
protestiralo proti zločinu in nesramnim
napadanjem vsega učteljskega stanu po
listih »Jugoslavija«, »Slovenec«, »Novi
čas« ter soglasno sprejeta resolucija
ljublanskega učit. društva z dostavkom,
da naj tisti učtelji, če so morebiti res
kaj prizadeti v Peskovi aferi, sami izva
ljajo konsekvence

— Nastop službe, (Dopis.) Nastop službe v
novem kraju, oziroma preselitev na novo službe
no mesto se ima vršiti v smislu izvršilne nare
dne k šol. in učnemu redu (odlok dež. šol. sveta
štajerskega z dne 19. 9. 1907, št. 4289) k § 107,
109, 110 točka A — n veliki teden ali na koncem
avgusta. Za meščanske šole bi se morda lahko
dovolila selitev mesto velikega tedna v semestral
nik počitnicah. Če tudi je to še dosedaj veljavno,
koristno in potrebno, se vendar dogajajo slučaji,
ki delajo zmešnjavo. Prvi dobi dekret brez ter
mina in se kratkomalo preseli sredi meseca, ne
glede na to, da nastane na njegovi šoli vrzel, in
je na novi šoli eden odveč. Drugi dobi dopisnico
od višjega šol. sveta, da naj takoj odide, če tudi
ne ve o prenesitvi ne šolskega vodstva, ne okraj
ni šolski svet. To ni po postavi, ne po predpisih,
ni šoli koristno, ne potrebno, zato se ne sme več
dogajati. Red pri nastopu stalne službe mora biti.
V interesu šolske oblasti je, da ne pripušča več
med šolskim letom nepotrebnih selitev. Za name
ščenje sredi leta so učtelji, ki še nimajo stalne
službe in so na razpolago.

— V Ljutomeru je umrl 20. t. m. na
kapi učtelj g. Fran Čeh, star 49 let. Naj
mu bo zemljaka lahka!

— Maribor: Jugoslovanska Matica.
Učteljski 40- in 41letni jubilarji mature
mariborskega učteljskega so zložili tukaj
povodom sestanka v grajski kleti na
predlog tovariša Ante Porekarja za Ju

goslovensko Matico 310 kron. Šajali se bodo od letos naprej do 50-letnice maturo vsako leto, kolikor jih bo še čvrstih in živih (Daj Bog zdravje še vsem! Uredn.)

— **Društvo Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks**, Dne 26. septembra t. l. je bil obem zbor v Gradcu. Sklepi: Posmrtni prispevki se zvišajo na 50 avstr. kron in podpora na 40.000 avstr. kron. Letni upravni prispevek in prispevek za rezervni sklad znaša 50 avstr. kron. Ključ za preračunavanje jugoslovanskih kron se določi: 4 : 1. Drugačen ključ bi društvo preveč obremenilo. Društveniki iz Jugoslavije lahko vplačajo v bankah v avstr. kronah; izplačila se pa vrše po gorenjem ključu.

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

— o **Predloge za strokovno risanje** ima sedaj v zalogi Kr. zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, Bleiweisova cesta, muzej. Na novo ustanovljene obrtne nadaljevalne šole in one, ki morajo svojo zbirko predlog še izpopolniti, naj zahtevajo od navedene zaloge seznam in cenik.

— o **Iz Maribora poročajo**, da so tamošnji merodajni faktorji v polnem obsegu ugodili zahtevam učiteljskega, v smislu znane spomenice, in so zvišali honorarje za uro na 40 K. Občina je prevzela križje primanjkljaja.

— o **Iz Celja poročajo**, da so tamošnji merodajni faktorji takoj ugodili učiteljskemu obrtnonadaljevalnim šol in so zvišali honorar za uro na 40 kron.

— o **Iz Kranja poročajo**, da so tamošnji lokalni faktorji sklenili, da se zvišajo honorarji učiteljskemu obrtnonadaljevalnim šol.

— o **Z Jesenja poročajo**, da so tamošnji merodajni faktorji ugodili zahtevi učiteljskega obrtnonadaljevalnih šol in so zvišali honorar za uro na 40 K.

— o **Iz Bleda poročajo**, da so tamošnji merodajni faktorji priznali upravičenost zahtev učiteljskega obrtnonadaljevalnih šol in so zvišali honorar na 40 K za uro.

— o **V Ljubljani uvaža šolski odbor** predprave za disciplinarno postopanje proti učiteljskemu obrtnonadaljevalnim šol, pomagajo mu pa nekateri voditelji in učitelji obrtnonadaljevalnih šol, ki so nesolidarni z ostalim učiteljskim in so začeli s poukom. Več o nesolidarnosti in učiteljskih prihodnjih.

— o **Obrtne nadaljevalne šole**, (Dopis.) Trgovska in obrtna zbornica je imela v minulem letu 1.698.476 K preostanka — obrtnim nadaljevalnim šolam pa daje po 200 K letnega prispevka. — Zalogost!

Iz pisarne strokovnega tajnika UJU poverjeništvu Ljubljana.

J. R. v S. — Na Vaše vprašanje glede 10-dnevne dopusta udeležencem skupščine v Zagrebu Vam sporočam, da dopust ne velja celotno in splošno za 10 dni, temveč po potrebi do 10 dni kot ga bo potreboval tovariš iz Macedonije ali Dalmacije, ne pa iz naše pokrajine. Prepričani smo, da tega dopusta ne bo nihče izrabljaj. Seznam udeležencev smo odposlali v Beograd.

M. G. v B. — Vaše društvo Vas je že pred več meseci prijavilo kot člana.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne v Ljubljani“, Frančiškanska ulica šte. 6.

Šolski imenik je izšel v Učiteljski tiskarni. Ze zdavna smo ga čakali in potrebovali in sedaj ga imamo. Sestavljen in izdal ga je višji šolski svet. Letos se je izpolnil tako, da obsega tudi srednje šole, torej lahko rečemo, vse šole v Sloveniji. Ker prinaša poleg šol tudi navedbo pošt, je velikega praktičnega pomena za vsa šolska vodstva, šolska oblastva in tudi za posameznika, ker vsebuje imenik vsega učiteljskega v Sloveniji in krajevni imenik. Vsebinska je razvrščena v sledeče oddelke: imenik šol, oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljske ter učiteljskega v Sloveniji. Cena 40 K.

Fr. Milčinski: Drobiz, Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 8^a, 131 str. Cena broš. 36 K., po pošti 260 K več.

Trinajst lahkokrilnih humoresk vsebuje najnovejša knjiga Milčinskega. Ko je »nova žival« svojo kuharsko umetnostjo »v znamenju slane luže« pomagala preleviti srečnega samca v še srečnejšega zakonca, tedaj se začne zanj intimno rodbinsko življenje, o katerem nam ve pripovedovati toliko zanimivega. Najprej je kupil ženo za družino prijaznega, živega otročička, mlado Bredo, ki že peti dan svojega življenja razvija bogate nazore. Komaj je bila zvrhana poltretje leto stara, je imel njen bratec že poldrugo leto, in sredi bojnih operacij so si omislili še enega malčka in potem še enega, imenovanega »morski strah«. Torej »drobiža« dovolj v slabih časih, o katerih nam tako drastično pripoveduje v črticah »Naši in vojna«, »Aprovizacija« in »Tenda lala!«; posebno zadnja je pikra satira na medvojni vojništvo in bujno cvetoče špiceljstvo. Razen teh so mu priljubljeni predmet razni pravdni strokovnjaki, le neznatno karikirani po živih tipih: pisatelji; gostilniški dobrovoljčki itd. Ko knjigo odložiš, pa bodisi prijatelj nepriljubljenega hujmorja ali čmeren filister, si avtorja iz srca hvaležen za kopo dobre volje, ki si je bil v teh dragih časih deležen tako poceni.

Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. nasproti Glavne pošte.

Zavednost učiteljskega pri podpisovanju 7% državnega posojila.

Zavednost učiteljskega pri podpisovanju 7% drž. posojila: Učiteljska tiskarna 40.000 K; učit. dekl. šola Trbovlje - Vode 10.800 K; učit. na Rečici 6000 K; učit. v Selnici 5600 K; učit. IV. m. deš. ljud. š. v Ljubljani 17.400 K; uč. pom. šole v Ljubljani 4800 K; učit. v Kranjski gori 2000 K; učit. mešč. šole Brežice 2000 K; učit. Sv. Martin 800 K; učit. v Boštanju 4400 K; učit. St. Peter v Sav. dol. 800 K; učit. Vrba vas 4000 K; učit. v Rajhenburgu 5200 K; učit. na Humu 1200 K; učit. Sele - Vrh 400 K; učit. D. M. v Polju 17.600 K; učit. Gor. Polskave 2800 K; učit. Sv. Jur ob Tab. 1600 K; učit. Kapele 16.000 K; učit. Kostrivnica 800 K; učit. Trebnje 5600 K; učit. deš. osn. š. v Ptuj 12.800 K; učit. Adlešiče 4400 K; učit. Bizeljsko 6000 K; učit. v Metliki 14.400 K; učit. Sv. Lovrenc 9200 K; učit. Razborje 2400 K; učit. Zalog 2400 K; učit. Dol. Topla reber 800 K; učit. Dol 1800 K; učit. St. Jernej 16.000 K; učit. Sv. Ana 2000 K; učit. Teharje 600 K; učit. Ljubecna 3600 K; učit. Črnomelj 25.200 K; učit. Zg. Ponikve 2900 K; učit. Hovor 1600 K; učit. Nevle 400 K; učit. Sv. Jurij 800 K; učit. Sv. Rupert 800 K; učit. na Sladki gori 800 K; učit. Brežice 22.800 K; učit. Češnjevec 3600 K; učit. Podova 2400 K; učit. Tribuče 2800 K; učit. Koprivnik 4400 K; učit. Prilova 3000 K; učit. Komenda 2400 K; učit. Vitanje 1200 K; učit. Zg. Kungota 2400 K; učit. na Unen 9200 K; učit. Buče 1600 K.

Lep uspeh podpisovanja 7% drž. posojila v Mariboru. Učiteljsko mariborskih ljudskih in meščanskih šol ter otroških vrtcev je podpisalo drž. posojila za 17.450 D, t. j. 69.800 K. Med šolami sta se odlikovali najbolj deška ljudska šola I. (4200 D) in deška meščanska šola (3000 D).

Učiteljsko za državo. Učiteljsko šolskega okraja ljubljanske okolice je podpisalo 187.800 K državnega investicijskega posojila.

ZA REZERVNI SKLAD UJU. POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

PROSTOVOLJNI ORGANIZACNI DAVEK. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

Naznanilo.

Da ustrežemo že večkrat izraženji želji naših članov, ki se pri različnih prilikah spominjajo na naš prepotrebni Rezervni sklad UJU, smo se dogovorili s Hranilnico in posojilnico »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, da bo ona sprejemala darovane zneske na naš račun, nam pa bo oddajala iz vlečke, katere bo blagajnik rezervnega sklada kakor običajno objavljal v Učiteljskem tovarišu.

S tem ukrepom hočemo svojim članom olajšati delo pri odpošiljanju denarja ter upamo, da s. bodo vsi, ki so dobre volje za dobro stvar, v prihodnje prav pridno posluževali položnic z nadpisom REZERVNI SKLAD UJU.

Poslali smo nekaj položnic na vse predsednike okrajnih učiteljskih društev ter tudi nekaterim učiteljskim zborom, ki so naši redni podporniki.

Ako torej kdo želi našo položnico, naj se obrne na tov. predsednika svojega okrajnega društva, odnosno tudi lahko na podpisanega blagajnika.

Ajmo, ajmo dinarje zbirajmo
jih za rezervni sklad radevolje dajmo!
Zdravo!

Poverjenik: L. Jelenc. Blagajnik: Ivan Petrič.
Ljubljana, VII., Gasliška 172.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

T. rav. Gnuš: Ker je v listu, bo morda zadostalo to in izostane pošiljatev prepisa.

T. o. š. n. P. Fleré: Pride pred skupščino, javno podrobna razprava prej se je pri seji ožje ga sosveta odklonila.

T. r. D. Humek: V prihodnji številki pričnemo s priobčevanjem. Prosim pa bolj kratkih enot in večkrat, da nam ostane več prostora tudi za druge, ker sicer ne pridemo iz večnih novih zamer, trilogije so nam pa omejene. Vse hoče biti pa takoj na vrsti. Hvala!

T. ga. M. G.: Ga. W. je nameščena na I. mestni dekljski meščanski šoli v Ljubljani. Izvrsten ilustrator je ravnatelj Humek v Mariboru.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasbene Matice LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji: Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd. Učitelji dobe tudi na obroke. Violine in vse glasb. orodje v bogati izbiri. Strune in žice vseh vrst na debelo in drobno.

Največja trrdka v Jugoslaviji.

Tužnim srcem naznanjamo vsi ostali vsem prijateljem in znancem preneglo smrt predragega, nepozabnega soproga, očeta, sina, svaka in brata, gospoda

FRAN ČEH-A

učitelja v Ljutomeru.

kateri je v četrtek, dne 20. oktobra po kratki bolezni ob 10. uri zvečer mirno v Gospodu zaspal.

Ljutomer, dne 21. oktobra 1921.

Angela Čeh roj. Vršič
soproga

Martin in Jožefa Čeh
starši
Konrad, Genovefa in Nežika
brat in sestra.

Slavica, Branko in Dušan
otroci.

Dr. Vekoslav Vršič in Felix Vršič
svaka.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici“!

Učiteljska tiskarna r. z. z o. z. v Ljubljani
je izdala in založila knjigo:

Pavel Kunaver:

Na planine.

S 16 slikami. Cena 50 K.

Knjiga je nepogrešljiva za vsakega turista, potrebna za vse, ki se hočejo posvetiti turisti, zanimiva za vsakogar, ki ima le količkan čuta za krasoto našega divnega planinskega sveta. Brez nje ne sme biti nobena šolarska, ne učiteljska knjižnica, ker vzbuja ljubezen do domovine. Vzemite jo v roke in čitajte jo! Preverili se boste, da je na slovenskem književnem trgu malo takih knjig kakor je ta.

IZŠEL JE IMENIK

šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljskega v Sloveniji po stanju šol. leta 1920/21.
Cena 10 dinarjev.

Natis. in založ. „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Prva srbska ali hrvatska čitanka

za slovenske osnovne šole.

Priredili

Iv. Lésica, P. Lokovšek in dr. R. Molé

Cena 6 D.

Kot učna knjiga pripuščena z odlokom oddelka za prosveto in vere pokrajinske uprave v Ljubljani, z dne 14. oktobra 1921 št. 5657.

Dobiva se v „Učiteljski knjigarni“ v Ljubljani.

ŠOLSKI ZVEZKI

za ljudske in srednje šole, na razpolago
v vsaki množini. Priznana najboljši
lastni izdelki iz belega, finega
papirja in močnih ovitkov.

UČITELJSKA TISKARNA, Ljubljana
Frančiškanska ulica 6.

Najnižje cene!

Zahtevajte cenike!

Točna postrežba!